

[Statsministeren.]

get i arbejdet i OEEC, nu OECD; det er alle de mange organisationer og enkeltpersoner, der på kryds og tværs gennem hele Europa — også i Norden og i vort land — har været samlet til møder og forhandlinger angående det samarbejdende Europas opbygning, som har bidraget til at give tanken styrke, og som nu må se deres drøm udsendt på ubestemt tid.

Det er med beklagelse, vi må konstatere, at medens vellykkede forhandlinger ville have styrket de vestlige lande og fremmet den økonomiske vækst i Vesteuropa, vil der nu opstå en ny periode af usikkerhed over for, hvilket marked landenes erhvervsliv skal indstille den fremtidige produktion efter. Såvel i USA som i Sovjetunionen vil produktionen for det store marked fortsat danne basis for tekniske og økonomiske fremskridt, medens den tilsvarende basis ikke har kunnet skabes i Vesteuropa, der med sine 300 mill. indbyggere, sin beliggenhed og rigdom på råvarer, kapital, dygtige arbejdere og teknisk-videnskabelig kunnen ville have de allerbedste forudsætninger for gennem et samarbejde af denne art at skabe grundlag for en ny og rig periode i de europæiske folks historie på tværs af alle de skel mellem nationerne, som historien og krigen har skåret så dybt.

Men endnu var tiden altså ikke inde.

Økonomi og politik hænger jo nøje sammen. Og en varig økonomisk opdeling i Vesteuropa kan næppe undgå at få skadelige konsekvenser på længere sigt for det politiske sammenhold i Vesteuropa og i den vestlige verden. Dette er dog ikke et spørgsmål, som alene berører forholdet mellem fællesmarkedet og EFTA. Det er i lige så høj grad et spørgsmål om forholdet til Amerikas Forenede Stater og om forholdet mellem fællesmarkedets landene indbyrdes. Under alle omstændigheder anser jeg det for en vital interesse at bevare og styrke sammenholdet inden for det atlantiske fællesskab. Og inden for dette sammenhold er det vesteuropæiske samarbejde et meget vigtigt element.

De politiske virkninger af forhandlings-sammenbruddet vil blive behandlet i udenrigsministerens efterfølgende redegørelse. Jeg skal kun tilføje, at der ikke kan være tvivl om, at politiske motiver også har spillet ind ved den franske stillingtagen, der førte til af-

visningen af England. De rent økonomiske forhandlinger i Bruxelles mellem England og fællesmarkedets landene havde gjort så gode fremskridt, at det må være politiske synspunkter vedrørende Europas fremtid, vedrørende forsvarssamarbejdet med USA og tanker om NATOs videre udvikling, der har været udsælgende for den franske stillingtagen.

For Danmark vil de økonomiske virkninger blive alvorligere end for nogen anden europæisk nation.

Medens f. eks. England kun har 33 pct. af sin udenrigshandel placeret i Vesteuropa, har Danmark 73 pct. Medens andre europæiske landes eksport i overvejende grad er sammensat af råvarer og industrivarer, så består Danmarks eksport fortsat for ca. halvdelen af landbrugsvarer, der møder langt hårdere protektionistiske barrierer, som synes at være i vækst, og hvor en forskelsbehandling kan ramme meget hårdt.

I denne situation må enhver realistisk mulighed for at opretholde og fremme eksporten nøje undersøges. Udenrigsministeren vil i sin redegørelse nærmere belyse de foreliggende muligheder. Man bør imidlertid på forhånd gøre sig klart, at et ligeværdigt alternativ til medlemskab sammen med England og Norge og med ordninger for de øvrige EFTA-lande næppe findes. Men vi må udnytte alle muligheder for at udvikle samhandelen med EFTA — og dermed med de nordiske lande — samt med USA, med de oversøiske lande, Østeuropa o. s. v. Også mulighederne over for fællesmarkedet og dets enkelte medlemslande må varetages på bedst mulig måde. Mange af vore tanker vil i denne situation være rettet ikke blot til vore to nabolande og hovedkunder, England og Tyskland, men også til de nordiske lande, som vi håber snarest inden for som uden for EFTA at kunne uddybe det frugtbare samarbejde med. Det nært forestående Nordisk Råds møde i Oslo giver os en god lejlighed til at få gennemdrøftet det nordiske samarbejdes muligheder i denne situation. Regeringen vil også snarest søge en direkte forhandlingskontakt med forbundsregeringen i Bonn.

For landets økonomi kan den nye situation kun indvirke med ugunstig tendens.

Hvor vi tidligere så en opgave i at skærpe vor konkurrenceevne for at kunne klare os